OFFICIEEL ORGAAN

VAARDIGHEIDS-PROEVEN.

Aan den Heer Jhr. A. A. van der Mieden van Opmeer, die de vaardigheidsproeven voor de derde maal met goed gevolg afiegde, werd het zilveren eereteeken toegekend.

VIJFKAMP OFFICIEREN EN ONDEROFFICIEREN.

Behoudens toestemming van Z.E. den Minister van Oorlog zal de Vijfkamp voor Officieren dit jaar worden gehouden op 3, 4 en 5 Augustus te Amersfoort, terwijl het plan bestaat een Vijfkamp voor Onderofficieren in te richten op 10, 11 en 12 Augustus, eveneens te Amersfoort.

VRIJWILLIGE BIJDRAGEN.

Van de Commissie voor de Wedstrijden om den Gouden Onafhankelijkheidsbeker te Rotterdam, werd een gift ontvangen van *f* 338.40, waarvoor ook te dezer plaatse goerne hartelijke dank wordt betuigd.

ADRES IN ZAKE ONTWERP- ZONDAGSWET.

Aan Z.E. den Minister van Binnenlandsche Zaken werd het volgende adres gericht:

Aan
Zijne Excellentie den Minister
van Binnenlandsche Zaken

De ondergeteekenden:

F. W. Baron van Tuyll v. Serooskerken en C. A. W. Hirschman resp. Voorzitter en Secretaris van het Nederlandsch Olympisch Comité en
Nic. Broekhuyzen, Voorzitter van den Nederlandschen Korfbalbond, Ir. J. W. Kips, Voorzitter van den Nederlandschen Voetbalbond, Kapt. P. W. Scharroo, Voorzitter van de Nederlandsche Athletiek Unie, Mr. G. L. de Vries Feyens, Voorzitter van den Nederlandschen Roeibond, leden eener te dezer zake aangewezen Commissie,
te samen handelende namens de volgende vereenigingen:

Algemeene Nederlandsche Wielrijders Bond; Toeristen Bond voor Nederland (55138 leden ; Koninklijke Militaire Sportvereeniging; Koninklijke Nederlandsche Jachtvereeniging „Nimrod"; Koninklijke Nederlandsche Zeil- en Roeivereeniging (19 aangesloten vereenigingen); Koninklijke Vereeniging van Nederlandsche Scherpschutters; Nederlandsche Amateur Schermbond; Nederlandsche Athletiek Unie (76 vereenigingen met 1256 leden; 14 aangesloten en 7 toegetreden Bonden met 3500 leden); Nederlandsche Boksbond; Nederlandsche Cricketbond (24 vereenigingen met 30 elftallen); Nederlandsche Federatie van Bonden van Lichamelijke Opvoeding; Nederlandsch Golf Comité (7 clubs); Koninklijk Nederlandsch Gymnastiek Verbond (350 vereenigingen met pl.m. 21000 leden; Nederlandsche Hockey- en Bandybond (31 vereenigingen, 32 elftallen); Nederlandsche Honkbalbond; Nederlandsche Korfbalbond (14 bonden, 225 vereenigingen, 350 twaalftallen); Nederlandsche Krachtsportbond (26 clubs, 833 leden); Nederlandsche Lawn Tennisbond; Nederlandsche Kaatsbond; Nederlandsche Padvinders; Nederlandsche Roeibond; Nederlandsche Voetbalbond (206 vereenigingen met ruim 20000 leden, 301 elftallen en 40 competitie-afdeelingen; 16 erkende bonden met 428 vereenigingen, 919 elftallen en 135 competitie-afdeelingen; Nederlandsche Wielerbond; Nederlandsche Zwembond en Nederlandsche Biljartbond

hebben de eer ter kennis van Uwe Excellentie te brengen, dat met groote teleurstelling is kennis genomen van het bij Koninklijke Boodschap van 1 Mei 1920 bij de Staten-Generaal aanhangig gemaakte ontwerp der wet tot het instellen van regelen in het belang der heiliging van den Zondag.

Het zij hun vergund van deze teleurstelling hierouder een nadere motiveering te laten volgen:

Zij vreezen, dat het voorgestelde bij artikel 9 een zoodanige belemmering zal vormen tegen het houden van Sportwedstrijden op Zondag, dat deze practisch geheel zullen vervallen en daarmede aan de lichamelijke ontwikkeling van ons volk een geweldige slag zal worden toegebracht.

Voorop zij gesteld, dat de wedstrijd in de allerhoogste mate de lichamelijke oefening bevordert en aantrekkelijk maakt en dus niet gemist kan worden, indien men niet wil terugkeeren tot een toestand van apathie, waaronder ons volk vele jaren heeft geleden.

Het zien van goede sport, zooals die in een wedstrijd geschiedt, wekt de toeschouwers op zich ook in het spel te gaan oefenen en het behoeft geen betoog, dat voor iederen jongen en ieder meisje, dat de schreden op het sportveld zet, het ideaal is, ook aan een wedstrijd te kunnen deelnemen.

In zoover is de wedstrijd als propaganda-middel voor de lichamelijke opvoeding onontbeerlijk en zou het vervallen der wedstrijden een verderfelijken invloed hebben.

Momenteel wordt dit reeds zeer sterk gevoeld bij het kaatsspel in Friesland. In sommige gemeenten aldaar wordt door Burgemeester of verordening het houden van kaatswedstrijden op Zondag belet met het gevolg, dat daar het kaatsspel geheel verdwijnt en niet meer wordt beoefend. In de Friesche gemeenten, waar de kaatswedstrijd op Zondag wel wordt toegelaten daarentegen, bloeit dit spel en wordt door iedereen beoefend.

Het voorgestelde bij artikel 9 van het ontwerp verbiedt het houden van openbare vermakelijkheden, het deelnemen daaraan of het gelegenheid daarvoor verschaffen; de 2e alinea begrijpt onder openbare vermakelijkheden mede wedstrijden en spelen, waartoe, al dan niet tegen betaling, toeschouwers worden toegelaten. In zoover is het artikel een zeer belangrijke uitbreiding van de bestaande regeling van artikel 4 der Zondagswet, die in de limitatieve opsomming van het begrip openbare vermakelijkheden den wedstrijd niet begrijpt.

Wel wordt in sommige gemeenten aan het bepaalde bij artikel 4 der Zondagswet uitbreiding gegeven en worden in de gemeentelijke verordeningen alle openbare vermakelijkheden te allen tijde zonder toestemming van B. en W. verboden. Doch dit blijft uitzondering. Als regel kan men zeggen, dat thans het organiseeren van wedstrijden ook op Zondag vrij is. Een positieve gemeentelijke verordening is noodig om ze te verbieden.

Het voorgestelde bij artikel 9 brengt omgekeerde regeling:

Het geven van een wedstrijd op Zondag zal zijn verboden; een positieve daad van den Gemeenteraad wordt noodig om van dit verbod af te wijken.

Het is duidelijk, dat zeer veel Gemeenteraden niet tot het maken der bij de derde alinea van artikel 9 bedoelde verordening zullen overgaan.

Eerder zullen er velen zijn, die tegen elk feest op Zondag gekant zijn.

Het zijn de principieele tegenstanders, die hoogstens een wedstrijd dulden, omdat zij niet de macht hebben, hem te verhinderen. Zij zullen begrijpelijkerwijze nooit medewerken om van een positief wettelijk verbod dispensatie te verleenen. Tweedens zijn er talloozen, die voor deze zaak geen belangstelling hebben, die niet doordrongen zijn van de ernstige beteekenis der lichamelijke opvoeding. Het zal hun koud laten of er wedstrijden zijn op Zondag, zij zullen die niet noodig vinden en zich niet laten bewegen tot het stellen van een daad om die mogelijk te maken.

Uit den aard der zaak zullen in vele gemeenten, waarvan de raad geen gebruik maakt van de in de laatste alinea van artikel 9 gegeven bevoegdheid, de sportliefhebbers trachten den raad daartoe te bewegen.

Het is dan te vreezen, dat dit punt bij raadsverkiezingen zal meetellen in de gemeentelijke politiek, wat de zaak zelf zal [illegible] lijkheid, dat bij [illegible] meenteraad voor [illegible] personen, die ge[illegible]

Vermoedelijk [illegible] menten wel de [illegible] artikel 9 toeslaan [illegible] Rotterdam en De [illegible] plaatsen zullen [illegible]

Daarmede ver[illegible] mogelijkheid om [illegible] een wijze, die h[illegible] en zullen zij an[illegible]

In de memorie [illegible] uitdrukkelijk gezegd [illegible] wing met de d[illegible] niemand kan w[illegible] blijven den dag [illegible]

De regeering [illegible] dat het Nederlandsche Volk [illegible] aan die Zondags[illegible] gesteld, wat in de [illegible] thans voor velen [illegible]

[illegible] door de nieuwe [illegible] zal beteekenen [illegible] de daaraan ver[illegible] het besteden [illegible] mannen tot een [illegible] losbandigheid [illegible] meer redmiddelen [illegible] gelden. In [illegible] stemmige geslacht [illegible] uitspanning zoo [illegible] en niet tegen[illegible]

[illegible] sportvereenigingen om een [illegible] troep lummelende [illegible] om de pomp, de [illegible] plegend. Zou men [illegible] zoodat zij voor [illegible] Ledigheid en [illegible] plaast in het ver[illegible] er is meer. Verg[illegible] de wedstrijden w[illegible] denkelijk gevaar [illegible] looze jongens [illegible] plaats van in [illegible] een gepaste uitspa[illegible] gaan om een w[illegible] Het is duidelijk, [illegible] in eigen omgeving [illegible] loos verblijf in de [illegible]

Vele gemeenten [illegible] vermindering der [illegible] het voorgestelde [illegible] en meer verrijpe[illegible] wege, waar zich [illegible] oefent om zich [illegible] meten en intuin[illegible] te verlustigen. [illegible] kels en gij kunt [illegible] meer op het sp[illegible] reinen zullen bra[illegible]

Immers uit te [illegible] naar het hoogere, [illegible] den sportsman. [illegible] dat hij ook de [illegible] kan en die wor[illegible] wedstrijd ontnome[illegible]

Tegen dit alles [illegible] Zondagsrust, zoo[illegible] gesteld, de weld[illegible] er zes dagen van [illegible] geven om ze te [illegible] Practisch kunnen [illegible] nog van de mogel[illegible] propaganda een ge[illegible] gaan bestaan uit [illegible] sportsmen zijn.

[illegible] allergrootste ge[illegible] derde alinea van [illegible] aan Amsterdam, [illegible] zeer zeer kleine [illegible]

[illegible] Nederlanders de [illegible] door te brengen op [illegible] goede kan komen [illegible] moeken.

[illegible] ontwerp wordt [illegible] levensbeschou[illegible] heiliging aan [illegible] ieder vrij moet [illegible] besteden.

[illegible] dat het Nederlandsche Volk [illegible] heiliging zal wij[illegible] plaats zal treden [illegible] de Zondagmiddag.

Wij vreezen, [illegible] regeling geweldig [illegible] kleine plaatsen [illegible] volle kroegen. De [illegible] bonden meerder[illegible] van die vrijheid [illegible] probleem gemak[illegible] nemen toe. De [illegible] tegen een boter[illegible] het belang van [illegible] dient deze orde [illegible] krachtig mogelijk [illegible] gewerkt.

Het beeld van [illegible] gingen op een [illegible] troep lummelende [illegible] om de pomp, de [illegible] plegend. Zou men [illegible] zoodat zij voor [illegible] Ledigheid en [illegible] plaast in het ver[illegible] er is meer. Verg[illegible] de wedstrijden w[illegible] denkelijk gevaar [illegible] looze jongens [illegible] plaats van in [illegible] een gepaste uitspa[illegible] gaan om een w[illegible] Het is duidelijk, [illegible] in eigen omgeving [illegible] loos verblijf in de [illegible]

Vele gemeenten [illegible] vermindering der [illegible] het voorgestelde [illegible] en meer verrijpe[illegible] wege, waar zich [illegible] oefent om zich [illegible] meten en intuin[illegible] te verlustigen. [illegible] kels en gij kunt [illegible] meer op het sp[illegible] reinen zullen bra[illegible]

Immers uit te [illegible] naar het hoogere, [illegible] den sportsman. [illegible] dat hij ook de [illegible] kan en die wor[illegible] wedstrijd ontnome[illegible]

Tegen dit alles [illegible] Zondagsrust, zoo[illegible] gesteld, de weld[illegible] er zes dagen van [illegible] geven om ze te [illegible] Practisch kunnen [illegible] gehouden. Het mag zijn, dat langzamerhand in Nederland de vrije Zaterdagmiddag ontstaat en dus gedurende de middaguren van dien dag gelegenheid bestaat voor spel en wedstrijd, voldoende is dat niet.

Vooreerst toch zijn er zeer velen, die den Zaterdagmiddag niet vrij hebben en dus niet aan den wedstrijd kunnen deelnemen als speler of als toeschouwer.

Dan begint die vrije Zaterdag eerst om 12 of 1 uur, zoodat voor het afleggen van een afstand van eenige beteekenis buiten de woonplaats geen gelegenheid meer bestaat. Competitiewedstrijden op Zaterdag, waarbij groepen spelers uit alle deelen des lands geregeld tegen elkaar op verschillende plaatsen in het krijt treden, zijn op Zaterdag uitgesloten en zouden bij aanneming van artikel 9 vervallen. Aangenomen dat de wedstrijd, zooals meestal het geval is, in de middaguren wordt gespeeld, dan moeten toch de spelers zich in de morgenuren naar de plaats van samenkomst begeven en daartoe ontbreekt Zaterdagochtends de gelegenheid.

De vrije Zaterdagmiddag biedt hoogstens gelegenheid tot locale onbelangrijke ontmoetingen. Alle Sportbonden zijn het er over eens, dat de wedstrijd op Zondag onvermijdelijk is en het verbod, zooals voorgesteld, een neerslag is voor den wedstrijd en daarmede voor de sport.

De derde alinea van artikel 9 van het ontwerp staat de mogelijkheid van uitzonderingen op het bepaalde in alinea 1 toe voor de uren na den middag.

Alle sport wordt dus in de ochtenduren verboden.

Wij erkennen de wenschelijkheid, dat de sportieve vermakelijkheid zich concentreert op de middaguren, zoodat het sportfeest zoo min mogelijk concurrentie doet aan het kerkbezoek. Bij wedstrijden, die zich krachtens de spelregels bepalen tot 1 en 2 uren, is dat ook zeer mogelijk en lijkt ons een inbreuk op dezen regel onnoodig en ongewenscht.

Toch zijn er wedstrijden, die zich noodzakelijk over een geheelen dag moeten uitstrekken.

Wij denken o. a. aan roei- en zeilwedstrijden, waarbij verschillende nummers moeten worden afgewerkt, welke noodzakelijk over een geheelen dag moeten verdeeld worden. Verschillende deelnemers toch compareeren in verschillende nummers, welke zich dus niet onmiddellijk kunnen opvolgen.

Bij verschillende takken van sport moeten, wanneer het aantal deelnemers een bepaald getal overschrijdt, zoogenaamde vóór-wedstrijden gehouden worden, waarvan de winnaars later in den eindwedstrijd tegen elkaar uitkomen. Dit geldt in het bijzonder bij de zoo populaire seriewedstrijden bij voetbal en andere veldspelen. Deze winterspelen kunnen door de in dat jaargetijde vroeg optredende duisternis niet laat in den middag gespeeld worden, zoodat het noodzakelijk is, ook om oververmoeienis bij de spelers te voorkomen, die vóór-wedstrijden in den voormiddag te doen plaats hebben.

Het groote gebrek aan speelterreinen maakt een zeer intens gebruik van de aanwezige terreinen noodzakelijk. Door een doelmatige verdeeling van den tijd, in overleg met de betrokkenen, worden door de organisaties, die de veldspelen regelen, de door hen georganiseerde wedstrijden en spelen zoodanig vastgesteld, dat op de meeste terreinen des voormiddags door andere spelers wordt gespeeld dan des namiddags. Hierdoor wordt gewaarborgd, dat zoovelen mogelijk deze spelen kunnen beoefenen. Wordt het spelen op den Zondagmorgen verboden, dan wordt voor een groot percentage spelers de gelegenheid tot beoefening dezer spelen óf geheel afgesloten óf tot een uiterste minimum beperkt.

Het lijkt ons in alle opzichten zeer ongewenscht om sportterreinen, die dikwijls met velerlei opoffering tot stand gekomen zijn ten bate van de lichamelijke ontwikkeling van het Nederlandsche volk, gedurende den dag, dat zij het meest gebruikt worden en dus het meeste uit afwerpen, al ware het ook maar voor een gedeelte van dien dag te sluiten.

In het bovenstaande is uiteengezet, welke bezwaren tegen het voorgestelde verbod van artikel 9 van het ontwerp zijn in te brengen.

Deze zijn aan alle takken van sport gemeen. Een enkel bijzonder bezwaar, dat ons bij een enquête bij de bonden ter oore kwam, zij hier gereleveerd.

De **Zwembond** bericht, dat de deelnemers aan zwemwedstrijden voor het overgroote deel bestaan uit jongelui, die de scholen bezoeken en alleen 's Zondags vrij zijn.

De **Nederlandsche Wielerbond** bericht, dat de amateurwedstrijd op baan en weg slechts op Zondag mogelijk is, omdat de wielrenners zelf als de officials slechts op Zondag vrij zijn. De professional-wielrensport kan slechts in stand blijven, zoo hooge startgelden en hooge geldprijzen worden gegeven, die uit de entrées moeten worden betaald.

Slechts op Zondagen is een voldoende opkomst van publiek mogelijk. Komt de Zondag te vervallen, dan kunnen de kosten van organisatie dezer wedstrijden niet meer opgebracht worden.

Het **cricketspel,** naar veler meening het meest voortreffelijke der sportspelen, eischt een langer speelduur, dan de namiddag biedt.

Indien met dit spel niet in den voormiddag kan worden begonnen, zal de beoefening daarvan hier te lande vrijwel onmogelijk worden.

Voor **zeilwedstrijden** geldt zeer in het bijzonder, dat deze op uiterst gelegen punten in den lande worden gehouden, waarheen niet alleen de zeilers, maar ook het materiaal moet vervoerd worden. Dit is zeer moeilijk, omdat de meeste zeilers hun woonplaats niet vóór Zaterdagmiddag kunnen verlaten. Zij moeten dan eerst hun schip naar het wedstrijdterrein zeilen en kunnen onmogelijk anders den volgenden Zondag uitkomen. Na den wedstrijd keeren zij zoo spoedig mogelijk huiswaarts.

Tenslotte zij er nog een bezwaar tegen artikel 9 geweze[illegible]. Alinea 2 verstaat onder openbare vermakelijkheden slechts die, waartoe toeschouwers worden toegelaten al of niet tegen betaling.

Het is dus geoorloofd een wedstrijd te houden in besloten kring, zonder andere toeschouwers dan dezulken, welke lid zijn van de vereeniging en zonder entrée.

Het gevolg hiervan zal zijn een groote bevoorrechting van enkele sporten, welke uitsluitend zijn in handen van meer gefortuneerden en welke uit dien hoofde de toeschouwers en hun entrées niet noodig hebben. Op deze wijze ontstaat wederom een klove en wordt de sport een monopolie der bezittende klassen. Juist is in de laatste jaren het omgekeerde bereikt. Meer en meer wordt de sport beoefend door alle klassen uit de samenleving. Van harte hebben wij dit toegejuicht. Wij zouden het enorm betreuren, indien door de nieuwe Zondagswet tot den ouden ongewenschten toestand zou worden teruggekeerd.

We erkennen, dat een deel van het Nederlandsche Volk op Zondagsrust is gesteld en meenen, dat aan die opvattingen tegemoet moet worden gekomen. Het voorgestelde gaat echter te ver.

Wij zouden derhalve Uwe Excellentie in overweging willen geven het daarheen te leiden, dat bij de nieuwe Zondagswet de sportwedstrijd in de middaguren van den Zondag geheel werd vrij gelaten en een verbod voor de morgenuren in de wet werd vastgelegd, met de mogelijkheid voor hetzij den Burgemeester of Burgemeester en Wethouders om in ieder bijzonder geval en voor den gemeenteraad om bij verordening van dit verbod af te wijken.

Hetwelk doende, enz,

s-Gravenhage, 5 December 1920.

(w.g.) F. W. BARON v. TUYLL v. SEROOSKERKEN
» C. A. W. HIRSCHMAN
» N. BROEKHUYSEN
» IR. J. W. KIPS
» P. W. SCHARROO
» Mr. G. L. DE VRIES FEYENS.

De secr.-penn. C. A. W. HIRSCHMAN.

19210119 RDS.pdf